

黔西南州为非遗保护注入新动能

Qianfxiynanf Weiq Baauc Feiyyif Dimz Reengz Mos

□ 钱星星

开明非遗馆、开明美术馆近日在黔西南布依族苗族自治州兴义民族师范学院正式启用,为黔西南州乃至盘江流域的非遗整体性、系统性保护,以及中华民族共同体建设注入新动力。

两馆集展览展示、文化传播、互动体验、传习教育于一体,是中国民主促进会中央委员会与兴义民族师范学院深化合作的标志性成果,也是共同推动中华优秀传统文化创造性转化、创新性发展的生动实践。

开明非遗馆不仅是黔西南州非遗保护工作的窗口,更是生动的铸牢中华民族共同体意识教育课堂。馆内精心设置了“乐融天地”“舞载山河”“赏织春秋”“俗韵古今”及非遗研习区、阅读梯田等板块,将较能体现地域性特征的非遗项目有序组合,生动呈现黔西南州非遗的底蕴和活力,积极探索了非遗融入现代生活、助力教育实践的有效路径。

揭牌当日,由民进中央开明画院主办、民进贵州省委、兴义民族师范学院承办的“华彩同心 共绘未来——推进中华民族共同体建设美术书法作品展”在开明美术馆同步开展。馆内汇聚了民进书画名家及高校师生的精品力作,既有传统的笔墨气韵,又有与时代同频共振的现代表达,让观众在书画意趣中汲取艺术营养,传承人文精神。同时,促成民进书画名家设立名家工作室,为艺术交流、人才培养等搭建了重要平台。

黔西南州是多民族聚居、非遗资源富集之地,文化底蕴厚重,近年来,通过一系列政策措施,把非遗保护传承融入经济社会发展全局、融入民族

团结进步创建全过程,取得了明显成效。截至目前,黔西南州有国家级非遗代表性项目14项、省级133项、州级462项、县级718项,共有非遗代表性传承人1112名,形成了多层次、全覆盖的非遗保护传承体系。

Jic ngonz goons, ndanl raanz feiyyif Kaiyminf,ndanl raanz weehwal Kaiyminf qyus raanzsel soonljaus buxxaanghsel ndael beangz buxnois Genzrungh xul Qianfxiynanf Bux-qyaix Buxyeeuz gah guanc gah gaml haail yungh dazraaix bai,haec bauc feiyyif xul Qianfxiynanf laez dangz leeux leel nyiel Befpanfiangy riangz Nanfanfiangy banz ndagtdoh, dungxraangh,riangz xaax daangs gaais buxbeangz Xunglwaz xamh raanz doh dimz reengz mos.

Soongl ndanl raanz gueh banz jiez baaic jiez ximl,xuanzreeuz laixli, gueh hoongl dungxmaiz,soonljaus reeznauz baizdoh, deengl cenfgoj gaais minfjinj zungyanyang riangz raanzsel soonljaus buxxaanghsel ndael beangz buxnois Genzrungh dungxgaab gueh hoongl,yiej deengl gaais hoongl dungxjah haec xazraaus laixli ndil gaais wenbeangz Xunglwaz dais xeeuhjies xuanz mal deel bians yangh lix minghmos,dimz yanghmos mbeelfaadt.

Ndanl raanz feiyyiq Kaiyminf miz gah deengl geaz guehhoongl bauc feiyyif Qianfxiynanf,langc deengl daangzsel geaz soonljaus diz-

manh xelwanl gaais wenzbeangz Xunglwaz xamh raanz doh lix ndael lix nac ndeul.Ndael raanz yunghsaml gueh lix sams jiez “weanl qyus lac-mbenl” “yis dez boldah” “beah daaml cunyquiy” “hingl xeehjees riangz xeeuhmos” riangz jiez xas fengz xiof feiyyif, gueh hoongl dungxmaiz,qyus mbagtdail lumc nazboh deel ximl sel, aul sams feiyyif hangqmuf zuiq banz yangh ndael beangz deel dungxxos dazdixdeeh,banzyangh banzyiangs rengz os gogtnal rahlagt riangz re-engz mos feiyyif xul Qianfxiynanf, ragtreengz diabral decuzronl banz yungh ndeulul haec feiyyif gaab bail ndianlgonz xeeuhmos,weiq soonljaus os reengz.

Ngonz beangc baaz deel, “laail sagt samldoh xamh weeh langln-gonz—beedbaaic dangzyiangh weehwal selraaz mal xil hoongl gueh haec wenzbeangz Xunglwaz xamh raanz doh” gaais raanz weehwal Kaiyminf geaz minfjinj zungyanyang yinx baans,minfjinj senqweijhuit Gvixsul, raanzsel soonljaus buxxaanghsel ndael beangz buxnois Genzrungh lingx baans deel qyus ndanlraanz weehwal Kaiyminf baizdoh xaax gueh.Ndanl raanz beed lix dangzyiangh weehwal selraaz luamcxauh os dais buxxaangh weehwal buxxaangh raaisel osmingz ndael minfjinj riangz buxxaanghsel legsel gaoyxiaoq deel,lix soillis bizmag gaais xazraaus xeeuhjees,yiej lix yangh xeeuh nix riangz xeeuhmos

dungxbyaic dungxbail,haec buxximl dais sams walweeh selraaz ndaix his walweeh selraaz,daamsunc xelwanl bux xaanghweeh xaanghraaz.Langclix, gueh haec samsboz xaanghweeh xaanghraaz osmingz ndael minfjinj deel xaaxbanz hoongsguehhoongl buxxaangh,dangc banz jiez dungxrox yiqsuf,soonlrungh buxxaangh.

Xul Qianfxiynanf deengl geaz laail yangh buxbeangz xamh qyus, dangzyiangh feiyyif lix laail,laixli leel Nyielbeangz gogtnal rahlagt,jic bil neex, dings laail yangh hoongl riangz zenq-cef, aul daamsunc bauc ndil feiyyif gaab bail hoongl dangzdoh gaais jinyijiq riangz ndanlbeangz mbeelfaadt, gaab bail hoongl laaux gaais daangs buxbeangz goodtgoe xamh ndil bail nac dais gogt dangz byaail,guh lu-amc dazraaix bai.Dangz meanhnix, xul Qianfxiynanf lix hangqmuf dai-qbiaoj ndaix feiyyif jif ndanlvgagt deel 14 yangh,jif ndael senq deel 133 yangh,jif ndael xul deel 462 yangh,jif ndael xiang deel 718 yangh, lix buxdaamsunc daiqbiaoj ndaix feiyyiq deel 1112 bux,banz tijxiq daaml-sunc bauc ndil feiyyif gaais laail xagt, homs dangz xaiz.

(来源天眼新闻 翻译:黄初益 译审:王正直)

双语新闻

汉文·布依文对照

映山红

夜半三更哟盼天明
寒冬腊月哟盼春归
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
映山红哟映山红
英雄儿女哟血染成
火映红星的星更亮
血撒红旗的旗更红
火映红星的星更亮
血撒红旗的旗更红
高举红旗的朝前迈
革命鲜花哟代代红
革命鲜花哟代代红

夜半三更哟盼天明
寒冬腊月哟盼春归
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
若要盼得哟红军来
岭上开遍哟映山红
映山红哟映山红
英雄儿女哟血染成
火映红星的星更亮
血撒红旗的旗更红
火映红星的星更亮
血撒红旗的旗更红
高举红旗的朝前迈
革命鲜花哟代代红
革命鲜花哟代代红

(汉文·彝文对照 文:陆柱国 翻译/译审:罗德显)

挡不住的青春

Xezxoz Dangc Miz Ndaix

曾经有过那么多惆怅
想起往事令人断肠
我不知道
我的追求在何方,道路在何方
问风问雨问大地
却没有一点回响
岁月无声的流淌
可是谁甘心总是这样惆怅
可是谁愿意总是这样迷惘
我要飞翔,哪怕没有坚硬的翅膀
我要歌唱,哪怕没有人为我鼓掌
我用生命和热血铺路
没有一个季节能把青春阻挡

Baizndux ianshamz dogtmaais laail
Neh dangz gusxauh hauc wengz saic gaadt
Gul miz roxheeh
Gais gul nehlahi deal qyus baaihlaez ,deez ronl qyus geazlaez
Hams rumz hams wenl hams lacdih
Doc miz lix cedt hingl ndeul
Xezngonz gvasbail ndamxndamx
Damxxih buxlaez yuanel dogtmaais saaznrix raex
Buxlaez yuanel luzliz dangcnix xingh
Gul hax mbinl beehnauz miz lix soongl fead ndoongxeengl
Gul hax weanl ,beehnauz miz lix wenz dac fengz haec gul
Gul yungh deezummingh riangz liadndaengl gueh ronl
Miz lix nyas laez daengl ndaix xezxoz

(汉文·布依文对照 文:汪国真 翻译:罗航 译审:王正直)

断章

Kgenx Jogx

你站在桥上看风景,
看风景的人在楼上看你。
明月装饰了你的窗子,
你装饰了别人的梦。

Nyac yuul nyaoh ul jiuc nuv hongp xuit,
Yenc nuv hongp xuit nyaoh ul gongc nuv nyac.
Nyanl guangl jiuv nyaoh ul sings nyac,
Nyac jiul guangl nyenc duh dianl yaen

(汉文·侗文对照 文:卞之琳 翻译:伍国姝 译审:潘永荣)

题榴花

Shout bangx zid toud

五月榴花照眼明,
枝间时见子初成。
可怜此地无车马,
颠倒青苔落绛英。

Zhib hlit bangx zid toud jit zhat,
Jes nblongx lob zid zhenf hlob duax.
Chuat dangl zhit muax nenb duax shaib,
Nzheux juat bangx toud rens drit nab.

(汉文·苗文(西部方言)对照 文:韩愈 翻译:古红梅 译审:罗兴贵)

民间故事

汉文·侗文对照

布谷鸟和金色雀

Mogc Dogl Ugs Daengh Xedp Mant

布谷鸟很爱劳动,每天从这棵树飞到那棵树,从这边山坡飞到那边山坡,到处找害虫吃。它穿着一件漂亮的花衣,还有一张灵巧的嘴,会唱一口好听的歌。每到一地方,其它鸟儿都很喜欢它。

金色雀不爱劳动,一天到晚东跑西跑,还穿着一件多年不洗的破旧灰衣,笨手笨脚,常常欺负小鸟。因此,它每到一地方,其它鸟儿都远远地躲着。

春天到来时,金色雀想弄一件时髦的衣服和一张会说会唱的嘴,它心中暗想:当我换上世界上最漂亮的衣服以后,就算天天吃喝玩乐,它们也要热烈地欢迎我。

有一天,它想了一个办法,对布谷鸟说:“我最好的布谷大哥,你是我最喜欢的人,只有你才配做我的朋友。明天请你到我家去做客,我一定好好地招待你。我们是很难得的朋友啊!”诚实的布谷鸟,见金色雀说了一次又一次,便答应了。

到了约定的那天,金色雀家里摆满了腌鱼和腌肉,拿出保存了十多年的酒,蒸了香喷喷的糯米饭,还有各式各样的菜。布谷鸟喝着,吃着,不一会儿便感到有一些醉意,就推谢不吃了。但是金色雀哪里肯罢休,它一边端着酒杯,一边抱住布谷鸟,一杯又一杯和布谷鸟喝,布谷鸟喝得不省人事,就在那里睡着了。

第二天早晨,直到太阳已经爬得很高,布谷鸟才慢慢醒过来。它突然发现自己身上衣服不见了,冷得直打哆嗦。它急忙寻找了一遍,什么也没找到,想起昨天发生的一切,金色雀请它吃饭,那满席的鱼肉,一杯又一杯的酒……这时,它才恍然大悟。

原来,布谷鸟喝醉以后,金色雀脱掉了它漂亮的衣裳,偷偷地溜跑了。

金色雀得到漂亮的衣服后,高高兴地穿在身上,天还未亮,就躲藏在对面山上的榕树洞里,等到东方发白,它急忙飞到百鸟群中,趾高气扬地在大家面前飞,想让大家赞赏它的美丽。

但是,事实却完全令它失望。它一飞到哪里,那里的鸟就你一言我一

语地说:“看!它从哪里得到一件那么漂亮的新衣?”“讨厌的家伙又来啦!”“好吃懒做的金色雀还有新衣穿?我看一定是别人的。”不一会儿,所有的鸟停止了歌唱,都因讨厌它而飞走。这只偷了别人衣服的金色雀,变成了一只孤独的鸟。

布谷鸟失去衣服以后,天天冷得发抖,嘴也冻僵了。每年到它失去衣服的那天,就在树上声嘶力竭地叫唤:“铎古!铎古!”

人们一听到布谷鸟的叫声,都很同情它的遭遇。从此,每年到这时候,农民们都叫:“布谷鸟叫啦!快快播种吧!多撒一些种子,秋收才能多打粮,好给布谷鸟买件漂亮的衣裳。”

直到现在,每年侗家山乡的布谷鸟一叫,意味着春耕开始了。

Mogc dogl ugs xogp weex ongl, maenl maenl dal ongl meix naih bens touk ongl meix jav, dal mangv jenc naih bens touk mangv jenc jav, bens bail wangp naih wangp jav lah nuic pak jil. Maoh daens meix ugs wap xangc biangv, deengv lis il jagc ebl xangc wox wah, dos al jiuc soh buh xangc lail qingk. Yuc touk doiv nup, dos lis maenv mogc mih xogp maoh.

xedp mant meec xogp weex ongl, maenl maenl bens dongl bens siip touk dengv, meec weex ongl sa-ok, maoh daens il meix ugs duv aov pap jah naengl gungc nyinc meec sagl dah, ees dinl ees miac, bens gux mogc meih, weex naih, maoh meec heenk touk doiv nup, maenv mogc meih laengx ngeeh maoh gail lieeux.

Nyanl xenp touk map, xedp mant xangc weex nuw weex lis il meix ugs meik nyimp il jagc ebl wox wah wox al, aox longc liagc xangk: Gas yaoc wanh lis il meix ugs nyaoh dinl menl dees mas jih edl biangv jah yangx, yaoc laengx maenl dianl jil nyaoh weex bians, oil eep buh naengl maengx yaoc xogp

yaoc.
Lis il maenl, maoh xangk lis il jagc jiv, doiv mogc dogl ugs wah: “Jaix yaoc Dogl Ugs nyac zeil laill! nays jangs nyenc yaoc zeil xogp, gods lis nyac xih pik daengh yaoc weex biingc banx. Maenl mus, sins nyac map yanc yaoc weex egt, yaoc yuc nup dos weex oux mal lail sigx nyac. Daol jangs biingc banx lail yuns deml!” Mogc dogl ugs laox xedc, qingk xedp mant daov eengv daov wah, laengx baov engx.

Touk maenl jah yangx, aox yanc xedp mant baix digx bal semt nanx semt, kuaot jah emv lis xebc dah nyinc, oux lail meip lis dangl nguengv nguengv, naengl lis ams naih ams jav. Mogc dogl ugs jil lis il xic, laengx qingk lis nyil jaengv kuaot yangx, suh daengs baov meec jil yangx. Jav xedp mant nup weex songk, maoh il mangv jiml kuaot, il mangv ums mogc dogl ugs, il jeems eengv il jeems jah jil, mogc dogl ugs jil lis deil kuaot lieux, meec wox nyenc yangx, laengx nyaoh jah nagp yangx.

Maenl lenc hedp saemp, dav maenl ugs map xangc pangp, mogc dogl ugs xih gods liop. Maoh daih yunv nuv ugs ul xenp meec xongl yangx, liagp aol weex danc xenp ny-out nyout. Maoh jens qudt bail semh, doiv nup buh meec deml. Maoh yunv xangk touk maenl nyungl maenv sil jah, liait jeml sint maoh jil oux, ul xong jah oux mal digx mebs mebs, il boh eengv il boh kuaot……xic naih, maoh xih yunv guangl dal.

Weex naih, mogc dogl ugs deil kuaot lax, xedp mant deic meix ugs biangv maoh jah nyaengv bail, wanp liagc laengh bail yangx. xedp mant liagc lis meix ugs biangv jah yangx, up naengl daens qak ul xenp, menl naengl meec guangl xic jah, maoh

laengx jaemc nyaoh jenc lanl aox jemc ul meix liemc xuh jah, gas touk menl guangl yangx, maoh ganx bens bail aox dac mogc daengl juml jah bail, unl gaos unl naengl nyaoh dav nas maenv mogc naih qamt bail qamt map, saip wagx jenl bus maoh biangv.

Nuc wox, il naih naengl douv maoh douv sais nyil; Maoh bens touk nup, mogc doiv jav laengx ny-ac il bags yaoc il bags baov: “Nuv! Maoh dal nup weex lis meix ugs meik biangv jav?” “Duc ugs saengl map yangx!” “xedp mant jil nyaoh jil nyaoh dos lis ugs meik daens? Yaoc nup ugs jah jangs ugs eep.” Meec nup jaengl, dac mogc naih meec lis duc nup xunl. saengl maoh laengx bens bail. Duc xedp mant liagc ugs eep naih, suh biinv wenp il duc mogc danl liingh meec lis banx.

Mogc dogl ugs dogl ugs bail yangx, maenl maenl liagp aol weex danc xenp, ebl buh liagp guas langc. Mix nyinc touk maenl maoh dogl ugs jah, maoh suh nyaoh ul meix la-ox jah soh soh banl: “Dogl ugs!Dogl ugs!”

Nyenc daol il qingk touk mogc dogl ugs banl, mungx mungx ledp yagc sac maoh. Dah naih, Mix nyinc touk buh naih, nyenc daol xedt baov: “Dogl ugs banl yangx, hoik dogl gas lax! gungx dos nyil baenl oux, nyanl sup gungc xul oux, lail daengh mogc dogl ugs jeis meix ugs meik biangv.”

Touk xic naih, mogc dogl ugs il banl soh, senl gaeml suh laengx dogl gal lax.

(选自《侗族民间故事选》 翻译:王喆 译审:潘永荣)